

**UCHWAŁA NR XXVII/191/2013
RADY GMINY RZAŚNIA**

z dnia 5 listopada 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, poz. 645), oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135, z 2012 r. poz. 1519, z 2013 r. poz. 154, poz. 866)- **Rada Gminy Rzaśnia uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Rzaśnia na lata 2013-2015 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXIII/169/2013 z dnia 27 maja 2013 roku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Rzaśnia.

Przewodniczący Rady Gminy
Rzaśnia

Marian Brożyna

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2013 – 2015

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka zapewniającym mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Rodzina w pierwszym rzędzie oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność, charakter i cele postępowania na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się trudności lub dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne i najgroźniejsze problemy dezorganizujące życie rodziny. Często występuje one w związku z problemami ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenia bezdomnością. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania sytuacji przez przedstawicieli odpowiednich grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policji oraz opiekunów świetlic środowiskowych, itp.. Praca z rodziną przede wszystkim winna wspierać jej własną aktywność. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do przewycięzania problemów i trudności rodziny oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu. Stąd polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie. Działania władz państwowych i samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rzaśnia na lata 2009-2015.

Należy podkreślić, że wspieranie rodziny, to jednocześnie inwestowanie w rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. W rodzinie bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył lokalne społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Wspieraniu rodziny służy pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Celem w pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie a nie bezpośrednio zaspokajanie potrzeb.

Mianem rodziny dysfunkcyjnej ustawa określa rodzinę, w której występują istotne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Problemy w takich rodzinach mają najczęściej charakter wielopokoleniowego procesu tworząc przez to błędne koło, które ciężko rodzinie przerwać wyłącznie własnymi siłami. Gminny Program Wspierania Rodziny ma więc także przeciwdziałać powstawaniu zjawisk dysfunkcji w naszych rodzinach.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Rzęśnia oraz analiza społeczna Gminy Rzęśnia zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rzęśnia na lata 2009 – 2015.

Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną w której zawarto informacje podane w tab. Nr 1.

Tabela Nr 1.

Karta Diagnostyczna stan na 31.12.2012 r.

Wyszczególnienie	Rok 2012
Liczba mieszkańców Gminy Rzęśnia	4933
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	154
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	518
Liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych	586
Liczba osób uprawnionych do pobierania Funduszu Alimentacyjnego	40
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	0
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Rzęśnia w wieku 0-12	683
Liczba młodzieży zamieszkującej w Gminie Rzęśnia w wieku 13-18	431
Liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Rzęśnia	5
Liczba dzieci i młodzieży umieszczonych w rodzinach zastępczych	9
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy	375
w tym:	
z prawem do zasiłku	71

W Gminie Rzęśnia w roku 2012 w wieku od 0 do 18 lat mieszkało 1114 osób, co stanowi 22,6 % ogółu mieszkańców. W tym, w wieku od 0 do 12 lat było dzieci 683, co stanowi 13,8% ogółu mieszkańców oraz od 13 do 18 roku życia było 431, co stanowi 8,7 % ogółu mieszkańców .

Z danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Rzęśnia – ewidencji ludności, na dzień 31 grudnia 2012r. Gmina liczyła 4.933 mieszkańców, wśród których większość stanowiły kobiety, tj. 50,76%.

Stan ludności przedstawiono w tab. Nr 2

Tabela Nr 2.

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
4.933	2.504	2.429	1035	3014	884

Z analizy danych GOPS Rzęśnia za 2012 rok wynika, że 10,5% mieszkańców gminy korzysta z różnych form wsparcia pomocy społecznej realizowanych przez ośrodki.

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów. W 2012 roku wśród 154 rodzin korzystających z pomocy społecznej, kwestia bezrobocia dotyczyła 106 rodzin. Inne powody to niepełnosprawność, długotrwała choroba, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Na porównywalnym, do lat poprzednich, poziomie pozostaje odsetek rodzin, w których przyczyną kryzysu jest problem uzależnienia od alkoholu, gdzie ze szczególną uwagą traktowane są rodziny z problemem alkoholowym, w których pozostają dzieci. W/w przyczyny dotyczące znaczną grupę klientów pomocy społecznej generują jednocześnie wiele innych niebezpiecznych dysfunkcji społecznych.

Niezaradność opiekuńczo-wychowawcza rodzin o ile dotyka niewielkiego odsetka rodzin (3,2%) jest zjawiskiem niepokojącym i traktowane jest przez służby społeczne priorytetowo, gdyż bezpośrednio dotyczy najsłabszej grupy jaką są dzieci:

W 2012 roku, liczba osób którym na podstawie decyzji przyznano świadczenie w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na rodzaj, formę i liczbę wyniosła ogółem 271.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych pokazuje tabela nr 3.

Tabela Nr 3.

Występujący problem	Liczba środowisk	% z badanej liczby środowisk
Niepełnosprawność	12	7,8
Bezrobocie	106	68,8
Długotrwała choroba	15	9,7
Alkoholizm/problem alkoholowy	8	5,2
Niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	6	3,9
Przemoc w rodzinie	3	1,9
Niezaradność opiekuńczo- wychowawcza rodzin	5	3,2
Ubóstwo	121	78,5

Źródła danych statystycznych:

- Urząd Gminy Rzęśnia (BIP),
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzęśni – sprawozdania za rok 2012,
- Urząd Gminy Rzęśnia – Referat Spraw Obywatelskich (ewidencja ludności),
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – piecza zastępcza.

Analiza SWOT Lokalnego Systemu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem.

Mocne strony

- Rozwijający się system pieczy zastępczej.

- Realizacja programów osłonowych i profilaktycznych.
- Kompetentna ale także stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej.
- Dostępność usług opiekuńczych świadczonych rodzinom.
- Zabezpieczenie w budżecie gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny.
- Otwartość Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na współpracę ze środowiskiem lokalnym.
- Ogólnie dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
- Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego.
- Zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych.
- Niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją.

Szanse

- Pozyskania kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej.
- Utworzenie stanowiska pracy asystenta rodziny.
- Wykorzystanie środków projektu systemowego dla OPS-ów z Europejskiego Funduszu Społecznego na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych.
- Możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych na projekty, tzw. kapitał ludzki.
- Tworzenie nowych form pracy z rodziną, w tym usług psychologa i prawnika.

Zagrożenia

- Brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin.
- Ubożenie społeczeństwa i osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny.
- Brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia.
- Niestabilny system prawny w zakresie wspierania rodziny i pomocy społecznej.
- Mała skuteczność w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych na realizację tzw. „projektów miękkich” z zakresu polityki społecznej inwestujących w kapitał ludzki.
- Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne.

III. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu będą rodziny zamieszkałe w Gminie Rzaśnia, doświadczające problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

IV. CELE PROGRAMU

Główne założenia:

Stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról społecznych a w szczególności funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Rzaśnia.

Cel strategiczny 1.

Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.

Cel operacyjny 1.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny i dziecka.

Zadania	Okres	Realizator	Wskaźniki	Źródło
---------	-------	------------	-----------	--------

	realizacji			finansowania
Systematyczne diagnozowanie warunków życia oraz potrzeb rodzin o niskim statusie materialnym.	2013-2015	- Gmina - GOPS	- liczba wizyt/ wywiadów środowiskowych	- środki własne, - środki zewnętrzne
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	2013-2015	- Gmina - GOPS - Darczyńcy	- formy pomocy - liczba rodzin i osób objętych pomocą	- środki własne, - środki zewnętrzne
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	2013-2015	- Gmina - GOPS - Zakłady Opieki Zdrowotnej	- Liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych monitorowaniem	- środki własne
Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	2014-2015	- Gmina - GOPS - Bank żywności - Placówki Oświatowe	- Liczba dzieci korzystających z posiłku - Liczba rodzin z dziećmi korzystających z Banku żywności - Liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności	- środki własne - środki zewnętrzne
Aktywizacja zawodowa rodzin dotkniętych długotrwałym bezrobociem	2014-2015	- Gmina - GOPS - PUP	- liczba programów aktywizacyjnych - liczba osób, które wzięły udział w aktywizacji zawodowej	- środki własne - środki zewnętrzne

Cel operacyjny 2.

Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Zadania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
Udzielanie		- Gmina	- liczba rodzin	- środki własne

stypendiów i zasiłków szkolnych	2013-2015	- Placówki Oświatowe	którym przyznano stypendia socjalne - liczba rodzin, którym przyznano zasiłki szkolne - liczba dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych - liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	- środki zewnętrzne
Prowadzenie środowiskowych świetlic dla dzieci i młodzieży	2013-2015	-Gmina	- liczba świetlic - liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do świetlic - formy wsparcia	- środki własne
Realizowanie programów profilaktycznych edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	2013-2015	- Gmina - GOPS - Placówki Oświatowe - GKRPA	- liczba programów - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach - rodzaje programów	- środki własne
Podnoszenie świadomości rodziców w zakresie potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży	2013-2015	- GOPS - Placówki Oświatowe - GKRPA	- liczba szkoleń, warsztatów, konferencji, spotkań informacyjnych - liczba uczestników - zakres tematyczny	- środki własne
Propagowanie integracyjnych form wychowania, opieki, nauczania dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	2013-2015	- Gmina - Placówki Oświatowe	- liczba klas integracyjnych - liczba oddziałów/grup integracyjnych w przedszkolach - liczba dzieci niepełnosprawnych w stosunku do dzieci ogółem	- środki własne - środki zewnętrzne
Popieranie aktywności dzieci i młodzieży poprzez sport, turystykę i rekreację	2013-2015	- Gmina - Placówki Oświatowe - Kluby Sportowe	- liczba klubów dla dzieci i młodzieży propagujących sport, turystykę i rekreację - liczba dzieci uczestniczących na zajęcia	- środki własne - środki zewnętrzne

Cel strategiczny: 2

Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych

Cel operacyjny: 1

Wzmocnienie i podnoszenie umiejętności rodzicielskich w rodzinach dysfunkcyjnych.

Zadania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin zagrożonych kryzysami i wykluczeniem społecznym	2013-2015	- GOPS	- liczba wizyt/wywiadów środowiskowych w rodzinach objętych pomocą społeczną	- środki własne - dotacje
Prowadzenie poradnictwa rodzinnego i realizowanie programów profilaktycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci	2013-2015	- Gmina - Placówki Oświatowe - GOPS	- liczba programów - liczba uczestników w programach - Liczba godzin poradnictwa rodzinnego - liczba osób korzystających z poradnictwa rodzinnego	- środki własne
Zapewnienie opieki asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	2013-2015	- Gmina - GOPS	- liczba asystentów rodziny - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba godzin wsparcia asystenta dla rodziny - formy i metody pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi	- środki własne - środki zewnętrzne
Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	2013-2015	- Gmina - GOPS - Zakłady Opieki Zdrowotnej - Placówki Poradnictwa Specjalistycznego	- liczba placówek wsparcia dziennego - liczba rodzin wspierających - liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, mediacji, terapii.	- środki własne realizatorów zadania
Współpraca wszystkich podmiotów pracujących na rzecz rodziny (instytucje samorządowe,	2013-2015	Wszystkie podmioty	- liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny - formy współpracy	- środki własne realizatorów zadania

placówki oświatowe, kościoły, fundacje, stowarzyszenia).				
--	--	--	--	--

Cel operacyjny: 2

Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży

Zadania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	2013-2015	- Komenda Powiatowa Policji - GOPS - GKRPA - Placówki Oświatowe	- liczba rodzin z uzależnieniami - liczba osób, które podjęły leczenie/terapię - liczba spraw skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- środki własne realizatorów zadania
Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz zapobieganie szerzeniu się patologii społecznych wśród dzieci i młodzieży	2013-2015	- Gmina - GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - GKRPA - Prokuratura - Sądy - Kuratorzy	- liczba lokalnych programów - liczba Niebieskich Kart oraz liczba spotkań grup roboczych - liczba spraw skierowanych do Prokuratury - liczba spraw skierowanych do GKRPA	- środki własne realizatorów zadania
Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież oraz dla rodzin z dziećmi	2013-2015	- Gmina - GKRPA - Placówki Oświatowe - Kluby Sportowe Świetlica	- liczba programów/projektów - liczba uczestników - rodzaje/formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież - formy aktywnego spędzania czasu wolnego przez rodziny z dziećmi	- środki własne - środki zewnętrzne
Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży	2013-2015	- Gmina - GOPS - GKRPA	- liczba zorganizowanych kolonii/obozów - liczba uczestników	- środki własne
Kierowanie i finansowanie pobytu	2013-2015	- Gmina - GOPS	- liczba skierowanych dzieci/rodzin	- środki własne

dzieci i rodzin w sytuacjach kryzysowych w Hostelach, Ośrodku Wsparcia Rodziny i Dziecka i innych Placówkach		- PCPR		
Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	2013-2015	- Gmina - GOPS - PCPR	- liczba umieszczonych i przebywających dzieci - liczba świadczeń (liczba miesięcy, w których dokonywano finansowania)	- środki własne

V. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowej,
- zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom i młodzieży umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji.

VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Funkcję koordynatora programu powierza się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzęśni, który koordynuje działania, określone w programie, następujących instytucji:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzęśni
- Urzędu Gminy w Rzęśni
- Placówek Oświatowych
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespołu Interdyscyplinarnego
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pajęcznie
- Poradni Psychologiczno-Pedagogiczną w Pajęcznie

- Zakładów Opieki Zdrowotnej
- Powiatowego Urzędu Pracy w Pajęcznie
- Komendy Powiatowej Policji w Pajęcznie
- Sądu, Prokuratury, Kuratorów
- Klubów i organizacji sportowych
- Placówek Kulturalnych
- Organizacji Pozarządowych, Kościoła, Fundacji, Stowarzyszeń, itp..

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Gminy Rząśnia,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

Na Realizację Programu w 2013 roku zaplanowano środki finansowe z budżetu gminy w wysokości: **12.620,00 zł.** *słownie: dwanaście tysięcy sześćset dwadzieścia złotych* (w rozdziałach: 85201; 85203; 85204; 85206).

VIII. MONITOROWANIE

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu. Zebrane informacje będą wykorzystane do planowanych działań profilaktycznych oraz do sporządzenia sprawozdań rzeczowo-finansowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 grudnia 2012r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. 2012.1371).